

महर्षि दयानन्द सरस्वती विश्वविद्यालय, अजमेर
पाठ्यक्रम – सत्र 2019-20
बी.ए. भाग द्वितीय
संस्कृत

प्रथमप्रश्नपत्रम्

– पूर्ववत्

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

वैदिकसाहित्यं, गद्यसाहित्यम्, अनुवादः व्याकरणं च

समयावधि घण्टात्रयम्

पूर्णांकाः – 100

सामान्यनिर्देशाः –

1. परीक्षायाः माध्यमः संस्कृत-हिन्दी-अंग्रेजी-भाषा वा भविष्यति।
2. प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतभाषायाम् एव भविष्यति।
3. प्रत्येकस्मिन् प्रश्नपत्रे 20 प्रतिशत लघूत्तरात्मकप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतमाध्यमेन एव लेखितव्यानि। अन्येषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृत-हिन्दी-अंग्रेजीभाषया वा देयानि।
4. संस्कृतलेखने, हिन्दीलेखने वा देवनागरीलिपि एव मान्या भविष्यति।

द्वितीयप्रश्नपत्रस्य पाठ्यक्रमः –

1. वैदिकसाहित्यम्	30
(अ) ऋग्वेदस्य निम्नलिखितानि सूक्तानि	20
1. अग्निसूक्तम् (1.1)	2. वरुणसूक्तम् (1.25)
3. विष्णुसूक्तम् (1.154)	4. इन्द्रसूक्तम् (2.12)
5. विश्वेदेवाः सूक्तम् (8.58)	6. प्रजापतिसूक्तम् (10.121)
7. संज्ञानसूक्तम् (10.191)	
(ब) ईशावास्योपनिषद् – यजुर्वेदस्य चत्वारिंशत्तमः अध्यायः	10
2. गद्यसाहित्यम्	30
शुकनासोपदेशः (बाणभट्टस्य कादम्बरीतः)	
3. अनुवादः – अपठितसंस्कृततः हिन्दीभाषायाम् अनुवादः	
10	
4. व्याकरणम्	30
(अ) लघुसिद्धान्तकौमुदी (नामिकप्रकरणम्)	18
राम – सर्व – हरि – भानु – रमा – मति – नदी – ज्ञान – वारि –	

युष्मद् – अस्मद् शब्दानां सूत्रपूर्वकं रूपसिद्धिः।
(ब) लघुसिद्धान्तकौमुदी – विभक्त्यर्थप्रकरणम् 12

अंकविभाजनं परोक्षायोजना च –

खण्डः	विषयः	अंकाः
1.	वैदिकसाहित्यम्	(30)
(क)	ऋग्वेदस्य द्वयोः मन्त्रयोः अनुवादः	2 × 5 = 10
(ख)	पंचलघूत्तरात्मकप्रश्नानाम् उत्तराणि (संस्कृतमाध्यमेन)	5 × 2 = 10
(ग)	ईशावास्योपनिषदः एकस्य मन्त्रस्य व्याख्या	10
2.	गद्यसाहित्यम् – शुकनासोपदेशः (बाणभट्टस्य कादम्बरीतः)	(30)
(क)	– द्वयोः गद्यांशयोः अनुवादः	2 × 10 = 20
(ख)	– पंच लघूत्तरात्मकप्रश्नानाम् उत्तराणि (संस्कृतमाध्यमेन)	5 × 2 = 10
3.	अनुवादः – अपठितसंस्कृततः हिन्दीभाषायाम् अनुवादः	(10)
(क)	– अपठितानां दश संस्कृतवाक्यानां हिन्दीभाषायाम् अनुवादः	10 × 1 = 10
4.	व्याकरणम्	(30)
(अ)	लघुसिद्धान्तकौमुदी (नामिकप्रकरणम्)	
(1.)	त्रयाणां सूत्राणां सोदाहरणं व्याख्या	3 × 3 = 9
(2.)	त्रयाणां पदानां रूपसिद्धिः	3 × 3 = 9
(ब)	लघुसिद्धान्तकौमुदी – विभक्त्यर्थप्रकरणम्	
	चतुर्णां रेखांकितपदानां सूत्रनिर्देशपूर्वकम् अशुद्धिसंशोधनम्	4 × 3 = 12

सहायकग्रन्थाः – पूर्ववत्

अर्चना भार्गव

प्रो. अर्चना भार्गव
संयोजक
बोर्ड ऑफ़ स्टडीज